

METODES, PIEREDZES UN PIEEJAS VEICINOT ILGTSPĒJĪGU KOPIENU ATTĪSTĪBU

Gatavojoties 1.Latvijas Lauku kopienu parlamentam un tiekoties gan ar kopienu aktīvistiem visos Latvijas reģionos, gan arī ar organizāciju pārstāvjiem, kuru profesionālā darbība ir saistīta ar kopienu attīstības jautājumiem, esam apzinājuši nozīmīgās tēmas, kas ir aktuālas kopienu ilgtspējīgas attīstības jeb dzīvotspējas dienas kārtībā.

Latvijas lauku kopienu attīstības stāsts ir tikpat daudzveidīgs, cik daudzveidīgas ir Latvijas lauku, ciemu, mazpilsētu kopienas, kas apvienojot savas teritorijas iedzīvotājus, kopīgiem spēkiem domā, lemj un rīkojas par labu savas vietas un Latvijas izaugsmei, kur cilvēks un vieta viens otru papildina. Daļa kopienu jau ilgstošā darbā ir uzkrājušas nozīmīgu pieredzi darbā ar iedzīvotājiem, vietas attīstību. Citas kopienas ir tikai savas darbības sākumposmā, apzinot vajadzības, formējot aktīvistu kodolu, identificējot nozīmīgos jautājumus, kas jārisina ar saviem resursiem, piesaistot sabiedrotos ārpus kopienas.

Identificētās problēmas esam sagrupējuši 5 tematiskajos blokos, kas ļauj uz kopienu attīstības sasniegumiem un izaicinājumiem paskatīties no pieciem skatu punktiem. Tie ir:

- Uz vietējiem resursiem balstīta kopienu ekonomiskā aktivitāte;
- Kopienu mūžmācīšanās;
- Piederība un mijiedarbība kopienās;
- Resursi un sistēmas kopienu attīstībai;
- Kopienu dzīvesvide.

Katrai no šiem tematiskajiem blokiem ir daudz apakštēmu, kas atklāj jeb ieskicē jautājumus, kuriem jāpievērš uzmanība, sekmējot kopienas dzīvotspēju. Daļu apakštēmu esam iekļāvuši tematiskajās domu kartēs, ar kurām varat iepazīties šajā materiālā, un ap šīm apakštēmām rosinām veidot diskusiju par nepieciešamajām rīcībām, kas kopienām, pašvaldībām, valstij ir jāīsteno tuvāko 2-3 gadu garumā.

Tāpat kā nav iespējams novilkt striktas robežas starp tematiskajiem blokiem un apakštēmām, arī tematiskajās domu kartēs iekļauto apakštēmu klāsts nav pilnīgs. Ikvienam 1.Latvijas Lauku kopienu parlamenta dalībniekam ir iespēja to papildināt ar jaunām viņuprāt nozīmīgām tēmām, kuras ir nepieciešams izdiskutēt Lauku kopienu parlamenta laikā.

Kā minēts, Latvijas kopienas un to pieredzes ir daudzveidīgas, tāpēc arī šajā **krājumā esam ievietojuši gatavošanās procesa laikā identificētās labās pieredzes, efektīvās metodes, aktīvās organizācijas darbā ar kopienām.**

Domājam, ka šis krājums var kalpot par labu iedvesmas avotu ikvienam lauku kopienas loceklim darbojoties ar savā kopienā aktuālajiem jautājumiem.

UZ VIETĒJIEM RESURSIEM BALSTĪTA KOPIENU EKONOMISKĀ AKTIVITĀTE

	Identificētās pieredzes / metodes darbam ar tēmām:
Daudzveidīgās ekonomiskās aktivitātes formas kopienā:	
Sociālā uzņēmējdarbība kopienās	<p>Sabiedriskās politikas centrs Providus un Latvijas Pilsoniskā alianse ir izstrādājusi pētījumu „Latvija ceļā uz sociālo uzņēmējdarbību”. Pētījumā ir iekļauta informācija par dažādajiem sociālās uzņēmējdarbības konceptiem Eiropā, papildinot to ar esošās situācijas un pieredze aprakstu Latvijā. Pētījums identificē turpmāk veicamos soļus sociālās uzņēmējdarbības attīstīšanai Latvijā.</p> <p>Informācijas avots: http://politika.lv/article/petijums-latvija-cela-uz-socialo-uznemejdarbibu</p> <p>Kontakti: Sabiedriskās politikas centrs Providus www.providus.lv Latvijas pilsoniskā Alianse www.nvo.lv</p> <p>Lai veicinātu sabiedrisku diskusiju kā arī pieredzes apmaiņu par sociālās uzņēmējdarbības attīstību, katra gada nogalē tiek rīkots sociālās uzņēmējdarbības forums. Informācijas avots, kontakti: http://sefriga.lv/</p>
Attālinātā darba iespējas	<p>Rīgas Tehniskās universitātes projekts «Micropol – attālinātā darba centri ārpus metropoļu reģioniem» identificē labās pieredzes attālinātā darba veicināšanai Latvijā un pasaulē. Informācijas avots: http://www.rtu.lv/content/view/7294/2061/lang.lv/</p> <p>Kontakti: Rīgas Tehniskās universitātes projekta koordinatore Iveta Baltiņa (mob. 29475777, iveta.baltina@rtu.lv)</p>
Uzņēmējdarbības atbalsta instrumenti vietējā kopienā:	
Vietējo iepirkumu attīstīšana	<p>Zemkopības ministrija sadarbībā ar Iepirkumu uzraudzības biroju un Latvijas Pārtikas uzņēmumu federāciju ir izstrādājuši ieteikumus vietējo iepirkumu veicināšanai, tādā veidā dodot iespēju vietējām saimniecībām piedāvāt sabiedriskajās iestādēs vietējo pārtiku.</p> <p>Informācijas avots: http://www.iub.gov.lv/node/226</p>
Krājaizdevu sabiedrības kopienās	<p>Lai gan Latvijā darbojas 37 dažādas krājaizdevu sabiedrības, joprojām kopienu līmenī neesam attīstījuši šo veiksmīgo pieredzi, kas palīdz veiksmīgāk vietējos resursus ieguldīt vietējā attīstībā.</p> <p>Informācijas avots: http://www.fktk.lv/lv/tirgus_dalibnieki/krajaizdevu_sabiedribas/</p> <p>Kontakti: Krājaizdevu apvienība, http://krajaizdevuapvieniba.lv/</p> <p>Pozitīvā pieredze: Finanšu kooperatīvs „Allažu saime” http://la.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=378957</p>
Vietējās produkcijas noieta veicināšana:	
Tirdzniecības vietu izveidošana ārpus novada teritorijas	<p>“Ražots Madonas novadā” ir Madonas novada pašvaldības atbalstīts projekts, kas vērsts uz vietējo ražotāju attīstību, konkurētspējas palielināšanu un vietējā ražojuma produktu patēriņa veicināšanu.</p> <p>Sākumā organizējot izbraukuma tirdzniecību ar kopējiem stendiem, pēc tam nonākot līdz kopēju tirdzniecības platību izveidei. Šobrīd ir atvērta “Ražots Madonas novadā” tirdzniecības vieta Rīgas Centrāltirgū, kā arī drīzumā tiks atklāts interneta veikals, kurā būs iespējams produkciju pasūtīt internetā. Projektā apvienojušies astoņi pārtikas preču ražotāji, lai varētu savus kvalitatīvos un garšīgos produktus piedāvāt tieši patērētājiem, bez starpniekiem. Piedāvājumā ir plašs pārtikas produktu klāsts tieši no ražotāja.</p> <p>Informācijas avots: http://www.razotsmadona.lv/</p> <p>Kontakti: Madonas novada pašvaldības Uzņēmējdarbības atbalsta un attīstības nodaļa (t.27843665, romans.hacatrjans@madona.lv)</p>
Vērtību ķēdes vietējā kopienā:	
Uzņēmējdarbības sadarbības tīkla	<p>Beverīnas novadā ir vietējo uzņēmēju iniciatīvu un pašvaldības atbalstu ir izveidota „Beverīnas kopdarbības asociācija”, kas darbojas kā lauku biznesa inkubators apvienojot un atbalstot kooperāciju novadā.</p>

attīstība kopienā	<p>Informācijas avots: http://www.beverina.lv/bevagro/index.php/beverinas-kopdarbibas-asociacija</p> <p>Kontakti: Sandris Brālēns (t.29190884, Sandris.bralens@beverina.lv)</p>
<p>Iespējas pievienot vērtību produktam izmantojot kopienas dudzveidīgos resursus</p>	<p>Viesu mājas veidojot savu piedāvājumu arvien biežāk iekļauj vietējos labumus, kas ir pieejami viesu māju apmeklētājiem. Piemēram, Annas Hotel piedāvā Līgatnes vīna darītavas vīnus līdz ar citiem vietējiem produktiem atbilstoši slow food pieejai (www.annashotel.com).</p> <p>Viesnīca Vino Rosso (Kokneses novads) kopā ar itāļu vīnu viesiem piedāvā degustēt vietējo sieru izlasi un citus vietējo ražotāju sagādātos labumus (www.vinoroso.lv)</p> <p>Latgales un Vitebskas reģionos tiek īstenots projekts BELLA CUISINE „Kulināro pakalpojumu uzlabošana Latgales un Vitebskas reģionos, pamatojoties uz kulinārā mantojuma koncepciju”, kas palīdz viesu mājām un ēdināšanas uzņēmumiem veidot un popularizēt tradicionālās virtuves mantojumu. Informācijas avots: http://kraslava.lv/pasvaldiba/projekti/parrobezu-projekti/bella-cuisine/</p>
Idejas uzņēmējdarbības attīstīšanai kopienā:	
<p>Mūsdienīgu dizaina produktu ražošana, izmantojot vietējās prasmes un cilvēkresursus</p>	<p>Amatas novada Skujenes pagasta amatnieki par pamatu izmantojot tradicionālās metodes piedāvā mūsdienīga dizaina virtuves nažus, ādas siksnas, cirvjus un citas amatnieku radītās lietas ar zīmolu „John Neeman”. Produktu apvij gaumīgi pasniegts produkta tapšanas stāsts. Video rullītis, kurā tiek parādīts cirvja tapšanas process īsā brīdī ir aplidojis pasauli un kļuvis par vienu no skatītākajiem videoklipiem.</p> <p>Informācijas avots: www.neemantools.com</p> <p>Kontakti: t.26362498, neemantools@gmail.com</p>
Vietējais tirgus:	
<p>Iedzīvotāju kā patērētāju aktīva līdzdalība</p>	<p>Tiešā pirkšana ir kustība, kas apvieno iespējas regulāri iegādāties pārtiku bez veikalu uzcenojuma un sniegt atbalstu vietējiem zemniekiem, gan finansiāli gan morāli. Šīs kustības ētika sevī ietver ne tikai produktu pirkšanu, bet arī draudzīgu attiecību uzturēšanu, kopīgas talkas, regulāras tikšanās piegādes dienās. Informācijas avots: www.kadzi.lv Kontakti: t.29326931, zane@dadzis.lv</p>
Kopiena kā komanda uzņēmējdarbības attīstībai:	
<p>Vietējo uzņēmēju identificēšana un iepazīšana</p>	<p>SFL iniciatīvas „Pārmaiņu iespējas skolām” projekts „Lauku vides saglabāšanas centrs „Zemdars” Bērzgales pamatskolā”, kas paredz veidot ciešāku saiti Bērzgales skolas skolēniem ar vietējiem uzņēmējiem, iepazīstot tos, iesaistot kopīgos pasākumos, dodoties praksē.</p> <p>Informācijas avots: http://www.rezeknesnovads.lv/rrp/lv/content/2/1/33/?p_id=8602</p>
Lauki kā vieta sociālās aprūpes funkciju īstenošanai:	
<p>Pansionāti, bērnu nami, mājas cilvēkiem ar īpašām vajadzībām.</p>	<p>Camphill ciemats Rožkalni (Burtnieku novads) ir sociāli terapeitiskas mājas, kurās pieaugušie cilvēkiem ar īpašām vajadzībām veido mazu sabiedrību, kurā katrs indivīds var darīt vajadzīgu un jēgas pilnu darbu, justies pilnvērtīgs un nepieciešams sabiedrības loceklis.</p> <p>Informācijas avots: www.camphillrozkalni.lv/</p> <p>Biedrība „Cerību Spārni” (Siguldas novads) veido Camphill tipa ciemata kopienu „Cerību sēta”, kas nodrošina iespēju cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem atbilstoši savam vecumam pilnībā iekļauties ikdienas dzīves aktivitātēs</p> <p>Informācijas avots: http://ceribusparni.lv/ceribuseta/index2.html</p> <p>Cesvaines novadā darbojas Grašu Bērnu ciemats, kas kļuvis par mājām daudziem bāreņiem un bērniem no sociāli nelabvēlīgām ģimenēm. Ciematā esošā Grašu pils ir pielāgota viesu nama vajadzībām, kur jaunieši var apgūt viesu uzņemšanas prasmes. Darbojas arī pedagoģiskā ferma. Informācijas avots: www.grasufonds.lv</p>

KOPIENU MŪŽMĀCĪŠANĀS

	Identificētās pieredzes / metodes darbam ar tēmām:
Zināšanu un prasmju jēgpilns pielietojums kopienas dzīvotspējai:	
Iespējas pielietot formālajā izglītībā apgūtās zināšanas un prasmes kopienas ietvaros / labā	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Puzes pamatskola ir izveidojusi amatniecības centru, kurā Puzes pamatskolas skolēni apgūst mājturības un tehnoloģiju mācību programmu, tādejādi gūstot pamatzināšanas un praktiskās darbības pieredzi, kas tiek pielietotas pašiem skolēniem remontējot amatniecības centru. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/kurzeme/puze/
Uz vietējām zināšanām, pieredzi un citiem resursiem balstītu tradīciju attīstība kopienās	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Druvienas pamatskolā tiek īstenotas aktivitātes, kas veicina latviskās dzīvesziņas tradīciju attīstību kopienā, kā arī radošās darbnīcas dod iespēju apgūt kokļu izgatavošanu, kā arī citas amatu prasmes. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/vidzeme/druvienu/ SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Tirzas pamatskolā tiek īstenotas aktivitātes, kas veido priekšstatu par amatniecību un lietišķo mākslu kā uzņēmējdarbības formu, izmantojot vietējās zināšanas un resursus. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/vidzeme/tirza/
Kopienas mūžmācīšanās saturs:	
Mūsdienīgai dzīvei laukos nepieciešamo prasmju attīstība	Lattelecom projekts „Pieslēdzies, Latvija!” piedāvā bezmaksas datorapmācības cilvēkiem vecumā pēc 50 gadiem, sniedzot teorētiskas un praktiskas iemaņas darbam ar datoru. Seniori var apgūt pirmās iemaņas darbā ar datoru un internetu – sākot no datora ieslēgšanas, līdz pat informācijas meklēšanai internetā, e-pasta lietošanai un komunikācijai internetā ar Skype, u.c. Informācijas avots: http://www.piesledzieslatvija.lv
Zināšanas un prasmes, kas palīdz iekļauties darba tirgū	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Rugāju vidusskolā tiek īstenoti semināri iedzīvotājiem savu un vietējās kopienas iekšējo resursu apzināšanai „Personības un karjeras attīstības programma”, kas tiek sasaistīta arī ar praktisku aktivitāšu, piemēram, dalību gadatirgos, īstenošanu. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/latgale/rugaji/
Personības attīstības zināšanas un prasmes	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Asares pamatskola organizē prakses un pieredzes apmaiņas klubiņu pieaugušajiem – dārzkopībā, pavārmākslā, puķkopībā, rokdarbos u.c., tiek rīkoti labdarības pasākumi, notiek svētku svinēšana saglabājot tautas tradīcijas. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/latgale/asare/
Elastīgas mūžmācīšanās formas kopienā:	
Iedzīvotāju iesaiste izglītojošās aktivitātēs	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Jaunannā (Alūksnes novads) ir izveidots izglītības centrs MŪZA, kas uzsāk pieaugušajiem piedāvāt vairākas tālākizglītības programmas veicinot konkurētspēju darba tirgū. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/vidzeme/jaunanna/
Zināšanu mobilitāte kopienā	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Beverīnas novadā aktīvi sadarbojas Brenguļu sākumskola, Trikātas un J. Endzelīna Kauguru pamatskolas, kas īstenojot dažāda veida apmācību programmas pieaugušajiem izveidojušas sistēmu, kurā tiek veicināta zināšanu mobilitāte starp novada skolām. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/vidzeme/beverina/

Formālā izglītība:	
Skolas sadarbība ar uzņēmējiem: - profesiju pielaikošana; - ekonomikas uzdevumu izstrāde ar vietējo tematiku.	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros vairākas skolas aktīvi mācību procesā iesaista vietējos uzņēmējus, veidojot kontaktus, bāzi praktiskām aktivitātēm, īstenojot profesionālās orientācijas pasākumus, kopīgi radot jaunas idejas uzņēmējdarbībā un izstrādājot tām biznesa plānus. Šādus piemērus sniedz gan Rugāju vidusskola, Tirzas pamatskola, Bērzgales pamatskola, Puzes pamatskola, Virgas pamatskola un citas. Ar minēto un citu skolu īstenojamajām iniciatīvām var iepazīties SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” interneta vietnē: www.parmainuskolas.lv
Atbalsts ģimenēm un bērnu attīstībai no dzimšanas:	
Kvalitatīvas izglītības nodrošināšana jauno ģimeņu bērniem (motivācija atgriezties)	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Malienas pamatskolā ir izveidots Bērnu un Ģimenes atbalsta centrs, kas sniegs atbalstu bērniem un ģimenēm, piedāvās bērniem brīvajā laikā interešu izglītību un citas aktivitātes, nodrošinās papildizglītošanās iespējas visiem interesentiem, nodrošinās sadarbību ar vietējās iniciatīvas grupām un sabiedriskajām organizācijām. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/vidzeme/maliena/
Tālmācības iespēju paplašināšana formālajā un neformālajā izglītībā	Klintaines pagasta bibliotēka projekta „Roku rokā: lauksaimnieku e-iekļaušanās veicināšana lauku publiskajās bibliotēkās” ietvaros organizēja vebināru ciklu jeb tiešsaistes seminārus par jautājumiem, ar kuriem mazie un vidējie zemnieki bieži griežas lauku publiskajās bibliotēkās, kur ne vienmēr bibliotēkām ir tik specifiskas zināšanas vai prasmes, lai zemniekam palīdzētu. Informācijas avots: http://www.biblioteka.lv/Libraries/tresais-teva-dels/News/ArticleItem.aspx?article=14968&type=0 SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Brocēnu vidusskolā izveidots Sociālā atbalsta zinību metodiskais centrs tālmācības, mūžizglītības un e – kursa programmas izstrādei mazākumtautību jauniešiem un jauniešiem un pieaugušajiem ar sociālās atstumtības riska pazīmēm. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/kurzeme/broceni/
Neformālā izglītība:	
Vietējo uzņēmumu / lauku saimniecību izmantošana prasmju veidošanai un nostiprināšanai	SFL iniciatīvas „Pārmaiņu iespējas skolām” projekts „Lauku vides saglabāšanas centrs „Zemdars” Bērzgales pamatskolā”, kas paredz veidot ciešāku saiti Bērzgales skolas skolēniem ar vietējiem uzņēmējiem, iepazīstot tos, iesaistot kopīgos pasākumos, dodoties praksē. Informācijas avots: http://www.rezeknesnovads.lv/rrp/lv/content/2/1/33/?p_id=8602
Informālā mācīšanās:	
Starppaaudžu (kopīga) mācīšanās / sadarbība	SFL „Pārmaiņu iespējas skolām” ietvaros Drustu pamatskolā tiek īstenotas aktivitātes, kas veicina dažādu paaudžu sadarbību un mācīšanos ikdienā, piemēram apgūstot IT prasmes, veidojot izstādi – ekspozīciju „No vecmāmiņas pūra lādes”, kur iegūti vairāk kā 400 dažādi rokdarbi. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/vidzeme/drusti/ Savukārt Kusas pamatskolā ir izveidota tautskola un brīvā laika pavadīšanas centrs, kas dod iespēju dažādu paaudžu iedzīvotājiem atrast interesēm atbilstošu nodarbi, kā arī dalīties savās prasmēs ar citiem kopienas iedzīvotājiem. Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/vidzeme/kusa/

PIEDERĪBA UN MIJDARBĪBA KOPIENĀS

Identificētās pieredzes / metodes darbam ar tēmām:	
Mans un kopīgais labums: kāpēc darīt un iesaistīties?	
Vietējo cilvēku vajadzību izpēte	<p>Ģimeņu un bērnu attīstības centrs „Brīnumiņš” Talsos darbojas jau vairākus gadus un tā telpas nerimtīgi tiek piepildītas ar dažādām aktivitātēm, kuras ir iecienījušas Talsu un apkārtnes māmiņas. Arī Talsu pensionāru biedrība ir piepildīta ar daudzveidīgām aktivitātēm, jo organizācijā darbojas 17 klubi. Visas šīs iniciatīvas tiek attīstītas balstoties uz vietējo cilvēku vajadzībām. Atbalstu šāda veida aktivitātēm var gūt piesaistot arī ārējos resursus, piemēram, Kopienu Iniciatīvu fondu.</p> <p>Informācijas avots: http://www.iniciativa.lv/st%C4%81sti-par-nvo/dz%C4%ABvotprieks-talsos</p>
Piederība vietai:	
Vietējās, iesakņotās vai jaunradītās identitātes	<p>Jau kopš 2005.gada Koknesē, uz salas Daugavā top mūsu kopīgā dāvana Latvijai 100.dzimšanās dienā – Likteņdārzs. Lai gan sākotnēji neaptverama ideja ar vietējo iedzīvotāju un pārējās Latvijas sabiedrības pūlēm lēnām top par vietu, kas iegūs Kokneses atpazīstamību ne tikai Latvijā, bet arī tālu pasaulē. Likteņdārza stāsts veido jaunu vietas identitāti.</p> <p>Informācijas avots: http://www.likteņdarzs.lv/</p> <p>VARAM ir izveidota platforma, kurā iespējams iepazīties ar dažādu Latvijas vietu identitātes veidošanas stāstiem: http://www.tavavara.lv/ogas-un-rozines/</p>
Kontaktu un pieredzes apmaiņas loki kopienā:	
Sadarbība starp dažādām organizētām vai neorganizētām grupām kopienā	<p>Strenču novada Jaunklidža bibliotēka, kas veic arī saieta nama kā kopienas centra funkcijas, kalpo par satikšanās vietu dažādu vecumu un interešu grupām. Vieta nodrošina arī dažādu pakalpojumu pieejamību, piemēram, friziera pakalpojumus.</p> <p>Informācijas avots: http://www.biblioteka.lv/Libraries/tresais-teva-dels/News/ArticleItem.aspx?article=21302&type=0</p>
Dažādas interešu grupas kopienā:	
Lielie zemnieki, uzņēmēji un vietējā kopiena	<p>Alojas novada Ungurpilī jau kopš 1991.gada darbojas Latvijas – Zviedrijas kopuzņēmums Aloja Starkelsen, kas izmantojot vietējos resursus – kartupeļus, rada veselu produktu sēriju, no kuras 80% tiek eksportēti. Uzņēmums ir lielākais darba devējs ciemā un aktīvi iesaistās ciema sabiedriskajos procesos – iniciējot nepieciešamību veidot sabiedrisko centru, rīkojot „pasauls klaidoņu saietu” un virkni citu aktivitāšu, kurā aktīvi iesaistās arī vietējie iedzīvotāji.</p> <p>Informācijas avots: www.alojas.lv</p>
Iekļaujošas, atvērtas un draudzīgas kopienas:	
No ārpuses ienākošo ietekme kopienās	<p>Ieva un Klāvs pārvācās uz dzīvi Drustos no Rīgas un ar savu aktīvo darbību dažādo kopienas dzīvi, piemēram, rīkojot mūzikas festivālu.</p> <p>Informācijas avots: http://www.delfi.lv/news/comment/comment/elina-lice-citads-skats-uz-laukiem.d?id=42085550</p>

	<p>Vivita un Mārcis no Rīgas pārvācās uz Vecpiebalgu un ar savām idejām bagātina kopienas dzīvi, veicina pilsonisko aktivitāti jauniešos, kopā ar citiem Vecpiebalgas iedzīvotājiem cīnās par ceļa P33 atjaunošanu.</p> <p>Informācijas avots: http://m.la.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=367276%3Alauki-uzvar-galvaspilstu&Itemid=135</p>
Starppaaudžu sadarbība kopienā:	
<p>Atbalsta programmas starppaaudžu izglītībā / sadarbībā, t.sk., mācīes mācot</p> <p>Starppaaudžu radošās darbnīcas darba prasmju pārmantošanai</p>	<p>Veiksmīgu starppaaudžu sadarbības un saliedētības veicināšanas darbu īsteno biedrība „Seniori un jaunatne”. Tās aktivitāšu vidū ir tādi projekti, kā „Latvju Gudrie”, kas ietver sevī pensionētu ekspertu apvienošanu, lai veicinātu dažādu nozaru attīstību Latvijā, šiem speciālistiem daloties savā pieredzē ar jauno paaudzi. Paaudžu saliedēšanai tiek īstenotas radošas aktivitātes mākslā, mūzikā, amatiereteātrī. Tāpat arī projekts „Praksi studentam!” piedāvā iespējas apgūt dažādas praktiskas iemaņas pie senioriem.</p> <p>Informācijas avots: www.senjau.info</p> <p>Kontaktinformācija: biedrība „Seniori un jaunatne” (t.25871170, senjau@senjau.info)</p>
<p>Jauniešu iesaiste brīvprātīgajā darbā, palīdzot vecāka gada gājuma cilvēkiem</p>	<p>Talsu novada fonds veicina sadarbību Talsu novadā starp jauniešu un senioru organizācijām, tādā veidā meklējot saskares punktus, ko rod jauniešu un senioru sporta dienās, deju pasākumos un sporta un aktīvās takas labiekārtošanā ap Vilkmuižas ezeru Talsu pilsētā.</p> <p>Informācijas avots: www.tnf.lv</p> <p>Kontaktinformācija: Iveta Rorbaha, Talsu novada fonds, t.26596146, iveta.rorbaha@talsi.lv</p>
Kopīgā vēsture un tradīcijas kopienā:	
<p>Tradīciju pārskatīšana</p> <p>Tradīciju "pārvērtības" atbilstoši mūsdienu situācijai</p>	<p>Turlavas pamatskola kopā ar aktīvajiem ciema ļaudīm 2010.gadā aizsāka veidot jaunu tradīciju, kas balstīta vēsturē – Kuršu ķoniņu dienas rīkošanu, kas mijoties vēsturiskiem lasījumiem, ķoniņu gardumu baudīšanai, teatralizētiem uzvedumiem, radīja īpašu un neaizmirstamu gaisotni Turlavā.</p> <p>Informācijas avots: http://parmainuskolas.lv/category/kurzeme/turlava/</p>
<p>Tradīciju un jaunievedumu līdzsvarošana attīstības vārdā</p>	<p>Tūrisma klubs „Oga” Grobiņā balstoties uz leģendu un hronikām ir izveidojis Kuršu vikingu apmetni Grobiņā, kas kalpo kā tūrisma piesaistes objekts, un iespējams vietai piešķirts jaunu tēlu nākotnē. Šis senais stāsts ir kļuvis par veiksmes atslēgu jaunu tradīciju aizsākšanai.</p> <p>Informācijas avots: www.gobinasvikingi.lv</p> <p>Kontaktinformācija: Aktīvā tūrisma centrs „Kuršu vikingu apmetne”, t.26490324, tkoga@inbox.lv</p>

RESURSI UN SISTĒMAS KOPIENU ATTĪSTĪBAI

Identificētās pieredzes / metodes darbam ar tēmām:	
Publiskās kopienas pulcēšanās telpas:	
Kopienas atbalsta centri	<p>Kopienas Iniciatīvu fonds īsteno programmu "Atbalsts kopienu centru darbībai Latvijas reģionos", kas palīdz aktīvākajām kopienām veidot savus sabiedriskos centrus. Atbalsts ir sniegts jau vairākiem desmitiem kopienu centru visos Latvijas reģionos.</p> <p>Informācijas avots: http://www.iniciativa.lv/atbalst%C4%ABtie-projekti/programma-atbalsts-kopienu-centru-darb%C4%ABbai-latvijas-re%C4%A3ionos</p> <p>Kontakti: Liesma Ose, Kopienas Iniciatīvu fonds (t.67316963, liesma.ose@iniciativa.lv)</p>
Publisko telpu pieejamība kopienai:	
Bibliotēkas kā attālinātās nodarbinātības veicinātājas	<p>Bauskas un Rundāles novadu pašvaldību teritorijās tika īstenots projekts „Uzņēmējdarbības atbalsta bibliotēku pārrobežu sadarbības tīkla izveidošana”, kura mērķis veidot bibliotēkas kā atbalsta resursu uzņēmējdarbības veicināšanai lauku teritorijās. Biznesa bibliotēkas piedāvā daudzveidīgus pakalpojumus sākot ar informācijas sniegšanu, līdz biroja vietas piedāvājumam.</p> <p>Informācijas avots: http://www.bauska.lv/i.php?id=1244</p> <p>Kontakti: Egija Stapkēviča, Bauskas novada administrācija (t. 63922400, egija.stapkevica@bauska.lv)</p>
Skolas kā kopienas centri	<p>SFL iniciatīva „Pārmaiņu iespējas skolām” ir atbalstījusi vairākus desmitus skolu, kas ir pieņēmušas lēmumu kļūt par daudzfunkcionāliem kopienu centriem, piedāvājot kopienu vajadzībās balstītus pakalpojumus.</p> <p>Informācijas avots: www.parmainuskolas.lv</p> <p>Kontakti: Aija Tūna, Sorosa fonds – Latvija (t.67039241, aija.tuna@sfl.lv)</p>
Informācijas apmaiņa kopienā un ar pasauli:	
Kopienas mājas lapas, kopienas iekšējais e-pasts	<p>Arvien biežāk kopienas savstarpējai komunikācijai un informācijas apmaiņai izmanto informācijas komunikāciju tehnoloģijas un sociālos tīklus.</p> <p>Piemēram, Kuldīga http://www.draugiem.lv/group/16000199/kuldiga/ Gulbenes novada Druvienu http://www.draugiem.lv/group/18412170/druvienu/ Biedrība „Nākotnes Salaspils” http://www.draugiem.lv/nsalaspils/</p>
Pašvaldības organizāciju loma kopienu attīstībā:	
Lauku attīstības konsultanti	<p>Lielā daļā pašvaldību Valsts Lauku tīkla ietvaros darbojas lauku attīstības un uzņēmējdarbības konsultanti, kuriem tiek izvirzīti sekojoši uzdevumi:</p> <ul style="list-style-type: none"> • tikšanās organizēšana ar uzņēmējiem, to resursu un kapacitātes izvērtēšana; • konsultatīvais atbalsts attīstības plānu izstrādāšanā un ieviešanā; • kooperācijas veicināšana starp saimniecībām un uzņēmējiem; • produkcijas tirdzniecības veicināšana; • sadarbība ar skolām, lai ieinteresētu un motivētu jauniešus palikt laukos, norādot uz iespējām pārņemt vai uzsākt

	<p>uzņēmējdarbību.</p> <p>Informācija par visiem lauku attīstības un uzņēmējdarbības konsultantiem: http://www.laukutikls.lv/kontakti</p>
Aktivitātes kopienu vajadzību apzināšanai:	
Ideju talkas	<p>Ideju Talkas ir pasākumi, kas cilvēkiem palīdz īstenot pašu idejas</p> <p>Informācijas avots: http://www.draugiem.lv/idejutalka/</p>
Iedzīvotāju forumi	<p>Iedzīvotāju forums ir aktivitāšu kopums ar mērķis iedibināt iedzīvotāju līdzdalības tradīcijas vietējās attīstības plānošanā un plānotā īstenošanā, attīstot sadarbības mehānismu starp dažādām sabiedrības grupām un sektoriem. Iedzīvotāju forumā nosaka vietējās kopienas attīstībai svarīgākās prioritātes un izveido darba grupas to realizēšanai. Forumā gala ziņojumā tiek apkopoti forumā paustie viedokļi. Pārštāvji no visām vietējās sabiedrības grupām tiek iesaistīti foruma rīkošanā, norisē, kā arī nodrošina forumā noteikto prioritāšu īstenošanu.</p> <p>Atbalsts iedzīvotāju forumu rīkošanā:</p> <p>Kopienas fondu kustība www.kopienufondi.lv</p> <p>Valmieras novada fonds www.vnf.lv</p> <p>Talsu novada fonds www.tnf.lv</p> <p>Biedrība „Latvijas Lauku forums” www.laukuforums.lv</p>
Plānošana:	
Ciemi attīstības plāni	<p>Ciemi attīstības plāns – brīvprātīga uz iedzīvotāju iniciatīvu balstīta attīstības plānošana ciema līmenī, kuras būtiskākā pazīme ir iedzīvotāju iesaiste. Latvijā ciemu attīstības plānu prakse līdz šim nav plaši izplatīta, tomēr palielinoties pašvaldību teritorijām, vairāki ciemi apzinās šādu plānu nepieciešamību.</p> <p>Atbalsts ciemu attīstības plānu izveidē: Biedrība „Latvijas Lauku forums” www.laukuforums.lv</p>
Resursu koordinācija un mērķtiecīga izmantošana:	
Kopienas koordinatori	<p>Lai sekmētu aktīvu informācijas apriti kopienā, kā arī veicinātu koordinācijas un tīklošanās procesus kopienās darbojas koordinatori – neformālie līderi. Lauku partnerība „Sēlija” savus kopienu koordinatorus sauc par SAVIEŠIEM un izveidojusi saviešu tīklu visā partnerības teritorijā.</p> <p>Informācijas avots: http://www.partneribaselija.lv/index.php?option=com_content&view=article&id=53&Itemid=73</p>
Ārējās atbalsta sistēmas:	
Vietējās rīcības grupas	<p>Lai sekmētu sadarbību starp pašvaldībām, uzņēmējiem, NVO lauku teritorijās darbojas vietējās rīcības grupas (VRG) izmantojot LEADER pieeju. LEADER pieejas īstenošanai Latvijā ir pieejams ES fondu finansējums. 2013.gadā Latvijā darbojas 40 VRG pārklājot visu Latvijas lauku teritoriju.</p> <p>Kontaktinformācija: http://www.laukutikls.lv/leader/vietejas_ricibas_grupas/vrg_kontaktinformacija</p>
Plānošanas reģioni (t.sk. informācijas centri)	<p>Informāciju un konsultācijas par ES atbalsta iespējām katrā plānošanas reģionā sniedz Reģionālie struktūrfondu informācijas centri. Kontaktinformācija: http://www.esfondi.lv/page.php?id=888</p>
LLKIC Valsts lauku tīkls	<p>Lai sekmētu informācijas un pieredzes apmaiņu Lauku attīstības programmas ietvaros, ir izveidots Valsts lauku tīkls.</p> <p>Kontaktinformācija: http://www.laukutikls.lv/kontakti</p>
Nacionāla līmeņa NVO	<p>Lauku kopienu attīstības jautājumus nacionālā līmenī risina biedrība „Latvijas Lauku forums” www.laukuforums.lv</p>

KOPIENU DZĪVESVIDE

	Identificētās pieredzes / metodes darbam ar tēmām:
SOCIĀLĀ + EKONOMISKĀ + DABAS mijiedarbība	
Kopienas savdabīgums un unikalitāte kā pamats tās dzīvotspējai un vietas attīstībai:	
Dzīves telpas unikalitātes apzināšanās un veidošana	Nereti veidojot dzīves telpu vietējās iniciatīvas grupas rada dažādus vides objektus, kas piesaista citu iedzīvotāju un viesu uzmanību un dažkārt tas kļūst par nozīmīgu vietas identitātes daļu un dod iespēju veikt ekonomiskas aktivitātes, piemēram, Līksnas parka teritorijā (Daugavpils novads) pagasta ļaudis izveidoja atpūtas taku, kura katru gadu tiek paplašināta ar jauniem elementiem. Laika gaitā šī taka ir kļuvusi par iecienītu kāzu viesu ceļojuma maršruta daļu. Līdz ar to saņemot maksu par pakalpojumiem rodas iespēja taku attīstīt tālāk. Informācijas avots: http://www.visitdaugavpils.lv/lv/turisms/liksnas-takas
Kopienas īpašās, unikālās prasmes atrašana un iedzīvināšana	
VĒTURES + MŪSDIENU saikne (TRADICIONĀLAIS + INOVATĪVAIS)	
Vietas vēsturiskā pieredze nākotnes attīstībai:	
Tradīciju saglabāšana un praktizēšana	Kā iedvesmojošs piemērs var kalpot Latgales Mākslas un Amatniecības Centrs, kas sakoptā u modernā vidē dod iespēju baudīt gadu simtiem uzkrāto Latgales mākslas un amatniecības mantojumu. Centrs piesaista apmeklētājus arī ar regulārām izglītojošām un izklaidējošām aktivitātēm. Informācijas avots: http://www.latgalesamatnieki.lv
Kultūrvēstursikā mantojuma saglabāšana	
Starppaaudžu sadarbība (izglītība, atpūta u.c.)	Veiksmīgu starppaaudžu sadarbības un saliedētības veicināšanas darbu īsteno biedrība „Seniori un jaunatne”. Informācijas avots: www.senjau.info Kontaktinformācija: biedrība „Seniori un jaunatne” (t.25871170, senjau@senjau.info)
HORIZONTĀLA SADARBĪBA UN KOMUNIKĀCIJA kopienā:	
Tīklošanās stiprināšana, t.sk. kopīga svētku svinēšana	Pārrobežu sadarbībā bāzēts un arvien lielāku rezonansi gūst Tautas mākslas festivāls „Augsdaugava” (Daugavpils novads) http://www.visitdaugavpils.lv/lv/2049-tautas-makslas-festivals-augsdaugava-2013
Centra izveide - sabiedriskais centrs, muzejs u.c.	Kopienų Iniciatīvu fonds īsteno programmu "Atbalsts kopienu centru darbībai Latvijas reģionos", kas palīdz aktīvākajām kopienām veidot savus sabiedriskos centrus. Atbalsts ir sniegts jau vairākiem desmitiem kopienu centru visos Latvijas reģionos. Informācijas avots: http://www.iniciativa.lv/atbalst%C4%ABtie-projekti/programma-atbalsts-kopienu-centru-darb%C4%ABbai-latvijas-re%C4%A3ionos Kontakti: Liesma Ose, Kopienų Iniciatīvu fonds (t.67316963, liesma.ose@iniciativa.lv)
VERTIKĀLA SADARBĪBA UN KOMUNIKĀCIJA kopienā:	

<p>Labo piemēru popularizēšana, labās prakses izplatīšana</p>	<p>VARAM izveidotajā platformā iespējams iepazīties ar Latvijas labajām praksēm teritorijas attīstības veicināšanā: http://www.tavavara.lv/ogas-un-rozines/</p> <p>Valsts lauku tīkla mājas lapā tiek piedāvātas dažādas labās prakses, kas sagrupētas pa tēmām: http://www.laukutikls.lv/vietejas_iniciativas/laba_prakse</p>
<p>Sadarbības / pieredzes apmaiņas programmas</p>	<p>LLKIC Valsts lauku tīkls regulāri piedāvā dažāda veida pieredzes apmaiņas braucienus gan Latvijā, gan arī ārpus valsts. Par aktivitāšu pieejamību jāsazinās ar VLT sekretariātu: http://www.laukutikls.lv/kontakti</p>
<p>GLOBĀLA DOMĀŠANA + LOKĀLA RĪCĪBA Dzīves telpas atvērtība ārpasaulei:</p>	
<p>Kopienas tēla veidošana</p>	<p>Iekšējās kopienas saziņas, kā arī kopienas tēla veidošanai arvien biežāk tiek izmantoti sociālie tīkli – draugiem.lv, twitter.com, facebook.com. Ar sociālo tīklu palīdzību var nepastarpināti uzrunāt katru kopienas locekli, gan arī ikvienu, kurš fiziski neatrodas kopienā, bet jūtas tai piederīgs.</p>
<p>Ārpus teritorijas dzīvojošo cilvēku, organizāciju interese par kopienu</p>	<p>Sociālos tīklu izmantošanas pieredze: Līvānu novada attīstības plānošanā http://www.draugiem.lv/livani2018/ Druvienas iedzīvotāju foruma īstenošanā un pēc tam arī informācijas aprītē par pasākumiem http://www.draugiem.lv/group/18412170/druvienu/</p>
<p>Ārējās komunikācijas veidi</p>	<p>Brocēnu brīvprātīgo jauniešu grupa „Es savam novadam” http://www.draugiem.lv/group/18398981/brocenu-brivpratigo-jauniesu-grupa-es-savam-novadam/ Beverīnas novada biedrība „Iespēju durvis” http://www.draugiem.lv/iespejudurvis/</p>
<p>INDIVIDUĀLĀ PERSONAS HARMONIJA Mērķtiecīga vēlme darboties:</p>	
<p>Vispusīgas/Daudzpusīgas/Atvērtas domāšanas attīstība</p>	<p>14 jaunieši, kuri apvienojušies neformālā jauniešu grupā "Latgales fani" un kuriem nepatīk, ka pastāv stereotips par Latgali kā reģionu, kurā nekas nenotiek, īsteno projektu „Kopā jautrāk”. Projekta ietvaros paredzētas radošās modelēšanas sesijas jaunu biznesa ideju radīšanai un prototipēšanai. Kā arī izvērtējot ideju dzīvotspēju tiks radītas ideju attīstības stratēģijas jeb biznesa plāni.</p>
<p>Cilvēkresursu kapacitātes celšana</p>	<p>Kontakti: biedrība „Sava kabata”, t.29443621</p>
<p>Pašizziņas/Pašiniciatīvas/ Pašaktivitātes veicināšana</p>	<p></p>
<p>VĀRDU + DARBU saskaņa Solījumu saskaņa ar darbiem:</p>	
<p>Kopienas tēls 1) reālais + pašu domas 2) uztvertais (citu domas no malas)</p>	<p>VARAM ir izveidota platforma, kurā iespējams iepazīties ar dažādu Latvijas vietu identitātes veidošanas stāstiem: http://www.tavavara.lv/ogas-un-rozines/ Piemēram, Skrīveri – vieta, kur jau vairāk kā 50 gadus ražo saldumus.</p>

IEGULDĪJUMS TAVĀ NĀKOTNĒ

Aktivitāte notiek ESF projekta nr. 1DP/1.5.2.2/12/APIA/SIF/069/112 "Latvijas Lauku kopienu parlamenta kā Līdzdalīgās demokrātijas metodes ieviešana Latvijā" ietvaros. 92,07% no Projekta finansē Eiropas Savienība ar Eiropas Sociālā fonda starpniecību. Apakšaktivitāti administrē Valsts kanceleja sadarbībā ar Sabiedrības integrācijas fondu.

